

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1936 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1936/1937 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I den till riksdagen avlätna, den 3 januari 1936 dagtecknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1936/1937 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1 och 2, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) gjort framställning beträffande anslag till kommunikationsdepartementet: Avlöningar.

Jämfört med medelsanvisningen för motsvarande ändamål under innevarande budgetår innebär förslaget ej annan ändring, än att medel beräknats för den särskilda förhöjningen med 120 kronor för år av det provisoriska dyrortstillägget. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	127,700
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	18,400
4. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	10,600
5. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	16,500

6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 a. Grundavlöningar m. m. .... kronor 27,000
 b. Avlöningsförhöjningar m.m.,
     förslagsvis ..... » 1,500 kronor 28,500
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-
 ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* ..... » 8,100
- Summa förslagsanslag kronor 233,800;

b) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 233,800 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 3), som avser anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 41,100 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 4—51) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937;

dels till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 446,700 kronor, därav förslagsvis 183,000 kronor att utgå av automobilskattemedel;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångs- och tillämpningsbestämmelser, som vid genomförandet av de i förslaget innefattade organisationsändringarna må erfordras.

I förevarande sammanhang har utskottet behandlat en inom första kammaren av herr *Carl Forssell* väckt motion, nr 186, däri hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts äskande om anslag av 9,200 kronor för anställande av en geotekniker inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär i huvudsak följande förändringar beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat.

På sätt statsmakterna vid behandlingen av frågan om fortsatt understöd till svensk luftfart förutsatt, skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från

och med den 1 juli 1936 bliva luftfartsmyndighet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har till behandling upptagit fråga om samordnande av luftfartsärendena med styrelsens järnvägsärenden, nu hörande under styrelsens järnvägsbyrå, i en gemensam byrå. Styrelsen har emellertid funnit övervägande skäl tala för inrättandet av en särskild luftfartsbyrå. Statskontoret har däremot givit det förra alternativet sin anslutning. Departementschefen har förordat en organisation med *gemensam byrå för järnvägs- och luftfartsärenden*. Vid detta ståndpunktstagande har han väsentligen stött sig på den allmängiltiga principen, att ett ämbetsverks organisation icke bör göras vidlyftigare än som kan anses nödvändigt med hänsyn till arbetets art och omfattning. I överensstämmelse härmed skulle å byrån för järnvägs- och luftfartsärenden under byråchefen för vardera slaget av ärenden sortera en ordinarie inspektör (järnvägs- respektive luftfartsinspektör) i lönegrad B 28 och en ordinarie byråingenjör (B 21), varjämte å byrån skulle placeras, förutom den nuvarande kontorsskrivaren, en biträdande ingenjör (21). Järnvägsinspektörstjänsten samt den för järnvägsärenden avsedda byråingenjörbefattningen skulle ersätta, den förra den nuvarande ordinarie maskininspektörstjänsten (B 28) och den senare en nu å styrelsens extra stat i lönegraden B 22 uppförd befattning såsom assistent åt maskininspektören, medan motsvarande befattningar för luftfartsärendena samt den för båda slagen av ärenden avsedda biträdande ingenjörstjänsten skulle nyinrättas.

Till de arbetsuppgifter, som för närvarande åligga väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägtrafikinspektion [med en väginspektör (B 29)], skulle enligt det av automobilbesiktningssakkunniga framlagda förslaget tillkomma handläggningen av de ärenden, som tillföras styrelsen genom överflyttning på styrelsen av uppgiften såsom chefsmyndighet för automobilbesiktningmännen. Bland annat med hänsyn härtill har departementschefen tillstyrkt, att vägtrafikinspektionen nu utbrytes ur vägbyrån och organiseras såsom särskild byrå (*vägtrafikbyrån*). Vad särskilt angår frågan om överflyttning från länsstyrelserna till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av granskningen av besiktningmännens redovisningar, har departementschefen i likhet med riksräkenskapsverket och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen funnit en sådan anordning lämplig.

I anslutning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag skulle för vägtrafikbyrån, förutom byråchef (B 30) även benämnd vägtrafikinspektör, å staten upptagas en förste byråingenjör (B 26) och en byråingenjör (B 21), varjämte den nuvarande extra ordinarie assistenten (21) skulle bibehållas. Å andra sidan skulle den nuvarande befattningen som vägtrafikinspektör (extra stat B 29) indragas.

Den å *brobyrån* för tillgodoseende av dess ordinära behov av arbetskraft placerade personalen utgöres sedan den 1 juli 1934 av 1 byråchef och broinspektör (B 30), 1 förste byråingenjör (B 26), 1 byråingenjör (B 21), 3 biträdande ingenjörer (e. o. 21) samt kvinnliga biträden. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit att 5 nu från anslag till skenfria korsningar,

respektive anslag till broar och hamnar avlönade ingenjörer måtte få såsom extra ordinarie tjänstemän överflyttas till styrelsens stat med avlöning, en i lönegrad 26 och fyra i lönegrad 21. Departementschefen har emellertid ansett dylik överflyttning böra medgivas för allenast 3 ingenjörer, därav en i lönegraden 26 och 2 i lönegraden 21.

Beträffande hamnbyrån föreslås inrättande av en ordinarie förste byråingenjörstjänst i lönegrad B 26 samt indragning av biträdande hamningenjörsbefattningen å extra stat i lönegrad B 22.

På förslag av 1931 års väg- och brosakkunniga och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har departementschefen tillstyrkt att inom styrelsen å extra stat såsom förste byråingenjör i lönegraden B 26 anställas en *geotekniker*. Till stöd härför har departementschefen anfört följande:

Aven enligt min mening föreligger behov av geoteknisk sakkunskap inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, ett behov som nu torde böra tillgodoses genom att, på sätt tidigare skett i järnvägsstyrelsen, en särskild befattning inrättas för ändamålet. I likhet med lönenämnden och statskontoret anser jag denna befattning böra tills vidare uppföras å extra stat. Mot den föreslagna löneställningen, lönegrad B 26, synes med hänsyn till nödiga kvalifikationer hos befattningshavaren icke vara något att erinra. Då arbetsuppgifterna omspänna såväl brobyråns som de övriga byggnadstekniska byråernas verksamhetsområden, delar jag uppfattningen, att befattningshavaren bör direkt underställas styrelsens chef.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har framhållit, att betydande kostnader nedlagts å geotekniska undersökningar i samband med brobyggnadsföretag, till vilka kostnader utgå statsbidrag i samma mån som till själva broföretaget. Ifrågavarande befattningshavare bör, i den mån tjänsten i övrigt det medgiver, övertaga dessa uppgifter och sålunda i geotekniskt avseende tillhandagå vägdistrikt, städer och enskilda med råd och upplysningar samt för deras räkning verkställa uppdrag och förrättningar, allt beträffande sådana företag, till vilka statsbidrag beviljats eller kan ifrågakomma. På sätt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatt synes ersättning härför böra utgå till statsverket enligt taxa, som Kungl. Maj:t vid bifall till förevarande förslag torde fastställa. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har framhållit såsom icke osannolikt, att statsverkets utgifter för befattningshavaren skulle kunna täckas genom dessa ersättningar.

Dessutom har föreslagits vissa mindre förändringar beträffande *amanuenssamt rit- och skrivbiträdespersonal*.

Beträffande de *förändringar i fråga om kostnader*, som föranledas av de i det föregående förordade organisationsförslagen, har departementschefen i fråga om den totala kostnadsökningen åberopat följande sammanställning:

	1935/1936	1936/1937	Ökning 1936/1937
	Kronor	Kronor	Kronor
Vanliga skattemedel.....	215,400	263,700	48,300
Automobilskattemedel.....	121,500	183,000	61,500
Summa kronor	336,900	446,700	109,800

I anslutning härtill har departementschefen anfört följande:

Ökningen å vanliga skattemedel hänför sig huvudsakligen till inordnandet i styrelsen av luftfartsmyndigheten. Härav föranledd ökning, fränsett dyrtids- och dyrortstillägg men inräknat avlöningsförhöjning, uppgår till i runt tal 28,000 kronor men kompenseras till ett belopp av 15,400 kronor av att anslaget till biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart utgår ur riksstaten och till ett belopp av 3,600 kronor av minskad belastning å postverkets medel. Nettoökningen skulle sålunda uppgå till å sjätte huvudtiteln 12,600 kronor och, med hänsyn tagen till postmedlen, till 9,000 kronor.

Den återstående ökningen å vanliga skattemedel, i runt tal 20,300 kronor, hänför sig till följande föreslagna befattningar m. m.: en befattning för geotekniker (9,200 kronor), en befattning för förste byråingenjör å hamnbyrån mot uteslutande av befattningen för biträdande hamningenjör (netto 2,200 kronor), en halvtidsamanuens å kamerabyrån (2,000 kronor), för verket gemensamma befattningar för ritare, kvinnliga biträden och expeditionsvakt (10,700 kronor), avlöningsförhöjningar (700 kronor) samt ändrade beräkningsgrunder för dyrortstillägg och nya sådana (6,800 kronor). Från sålunda angiven bruttoökning av tillhoppa 31,600 kronor avgår nettominskning å 1,300 kronor till följd av byrådirektörens å övergångsstat avgång från tjänst vid utgången av år 1936. Skillnaden mellan återstående kostnadsökning, 30,300 kronor, och nyss angivna belopp av 20,300 kronor motsvaras av det föreslagna ianspråktagandet av 10,000 kronor av automobilskattemedel för bestridande av avlöningskostnader för styrelsens verksamhet i allmänhet. Anmärkas må, att i beloppet 30,300 kronor inräknats 2,000 kronor för ett från brobyggnadsanslag överflyttat kontorsbiträde och 3,800 kronor för en från hamnbyggnadsanslag överflyttad ritare.

Ökningen av kostnader att bestridas av automobilskattemedel, vilken ökning, fränsett nyssnämnda belopp av 10,000 kronor, uppgår till 51,500 kronor, hänför sig väsentligen till inrättandet av en vägtrafikbyrå och överflyttning av ingenjörsbefattningar från brobyggnadsanslag till styrelsens stat. Den nya vägtrafikbyrån föranleder en nettoökning, fränsett dyrorts- och dyrtids-tillägg, å 19,100 kronor, därvid icke medräknats den här förut under vanliga skattemedel inräknade lönen för ett ordinarie kontorsbiträde (2,800 kronor) och halva lönen för den från hamnbyggnadsanslag överflyttade ritaren (1,900 kronor) tillhoppa 4,700 kronor. Överflyttningen av ingenjörsbefattningar från brobyggnadsanslag representerar ett belopp av 19,500 kronor inklusive medel för avlöningsförhöjningar. I återstoden av bruttoökningen eller 11,500 kronor ingå 3,100 kronor för dyrortstillägg, 4,800 kronor för dyrtidstillägg och 5,000 kronor att tillföras civila pensionsfonden. För sistnämnda ändamål tages under innevarande budgetår ett belopp av 3,100 kronor i anspråk direkt från statens automobilskattemedelsfond.

En sammanställning av vad här anförts rörande de för skilda ändamål under löpande och nästkommande budgetår tillgängliga respektive erforderliga medlen ter sig sålunda:

	1935/1936	1936/1937
	Kronor	Kronor
Styrelsens nuvarande anslag	336,900	336,900
Personal överflyttad från byggnadsanslag	25,300	25,300
Luftfartsärenden:		
å sjätte huvudtiteln	15,400	28,000
av postmedel	3,600	—
Vägtrafikbyrån, ökning	—	21,900

	1935/1936 Kronor	1936/1937 Kronor
Extra stat B 22 utbytt mot ordinarie B 26 å hamnbyrån, ökning	—	2,200
Halvtidsamanuens å katedralbyrån	—	2,000
Geotekniker	—	9,200
Expeditionsvakt	—	2,100
Här ej förut medräknade avlönningsförhöjningar, ökning	—	700
Dyrortstillägg, ökning	—	9,900
Dyrtidstillägg, ökning	—	4,800
Ersättning till civila pensionsfonden	3,100	5,000
	<hr/>	<hr/>
Brutto kronor	384,300	448,000
Avgår nettominskning för avgående byrådirektören	—	1,300
	<hr/>	<hr/>
Netto kronor	384,300	446,700
		Statsverkets utgiftsökning, kronor 62,400.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har ej givit utskottet anledning till särskilt uttalande utom i vad angår den föreslagna nya geoteknikerbefattningen (förste byråingenjör å extra stat i lönegraden B 26).

I avseende å nämnda befattning, mot vars inrättande motionsvis vissa invändningar framställt, vill utskottet framhålla, att av utvecklingen får anses ådagalagt betydelsen av att en dylik fackman finnes att tillgå hos styrelsen. Hans sakkunskap är särskilt behövlig för att — i samband med styrelsen åvilande kontroll eller eljest — lämna erforderlig medverkan för att tillförlitliga planer och beräkningar rörande bro- och hamnbyggnader skola kunna åstadkommas. I detta avseende må särskilt framhållas de ofta svårbedömliga grundförhållanden, som äro bestämmande för avvägningen av konstruktionerna för exempelvis brofästen och kajer. Även vägbyggnaderna äro numera ofta stora tekniska företag med vidlyftiga bank- och skärningsarbeten. Svenska vägstyrelsernas förbund har framhållit hurusom det alltför länge försumrats att vid vägars anläggning anlita geoteknisk sakkunskap, vilket medfört en mångfald ras eller kostnadsfördyrande förstärknings- och omlägningsarbeten.

Med hänsyn till nu angivna omständigheter har utskottet ej velat mot-sätta sig Kungl. Maj:ts förslag, att hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen en geotekniker på extra stat anställas i lönegraden B 26.

Utskottet har emellertid uppmärksammat, att i järnvägsstyrelsen redan finnas två ordinarie geotekniker, därav en i lönegraden B 27 och en i lönegraden B 26. Med hänsyn till den begränsade utsträckning, vari banbyggnadsarbeten numera pågå, kan det ifrågasättas huruvida dessa båda tjänstemäns arbetskrafter hädanefter skola behöva helt tagas i anspråk för statens järnvägar. Det synes utskottet böra övervägas huruvida ej genom samverkan mellan järnvägsstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sådana organisatoriska anordningar efterhand skulle kunna träffas, att de båda styrelsernas behov av geoteknisk sakkunskap kunde gemensamt tillgodoses med allenast två tjänstemän.

Utskottet, som alltså tillstyrker att anslag för nästkommande budgetår

beredes till förevarande geoteknikerbefattning, tillstyrker jämväl i övrigt Kungl. Maj:ts under nu förevarande punkt i statsverkspropositionen framställda förslag. Den av departementschefen förordade avlöningsstaten innehåller en förslagsvis beräknad anslagspost till dyrtidstillägg. Då riksdagen ännu icke fattat beslut i fråga om dyrtidstillägg under nästa budgetår åt befattningshavare i statens tjänst, förutsätter utskottet, att dyrtidstilläggen åt hithörande personal komma att utgå efter samma grunder, som må bliva gällande för statens befattningshavare i allmänhet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Forssells motion (I: 186), må

a) godkänna följande personalförteckning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
<i>Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.</i>		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 överdirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet		—
4 byråchefer		B 30
1 järnvägsinspektör		B 28
1 luftfartsinspektör		B 28
2 förste byråingenjörer		B 26
1 förste revisor		B 24
3 byråingenjörer		B 21
3 revisorer		B 21
1 kansliskrivare		B 11
1 förste expeditionsvakt		B 7
4 kanslibiträden		B 7
2 expeditionsvakter		B 5
5 kontorsbiträden		B 4
Tjänsteman å övergångsstat.		
1 byrådirektör		B 28
Tjänsteman å extra stat.		
1 förste byråingenjör		B 26
<i>Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion.</i>		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 byråchef och broinspektör		B 30
1 byråchef och vägtrafikinspektör		B 30
3 väginpektörer		B 29
2 förste byråingenjörer		B 26
3 byråingenjörer		B 21;

Anm. Den å ordinarie stat upptagna förste revisorstjänsten skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde byrådirektören kvarstår i tjänst.

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.	Kronor
<i>Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.</i>	
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	192,800
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	5,300
3. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i> ...	9,200
4. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t.....	600
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	50,000
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ...	<u>3,300</u>
	53,300
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	12,500
	<u>Säger kronor 273,700</u>

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	98,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	46,800
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ...	<u>3,200</u>
	50,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5,900
4. Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	14,100
5. Pensionsavdrag motsvarande belopp, att tillföras civila pensionsfonden	5,000
	<u>Säger kronor 173,000</u>

Summa förslagsanslag kronor 446,700;

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av kronor 446,700, därav förslagsvis 183,000 kronor att utgå av automobilskattemedel;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångs- och tillämpningsbestämmelser, som vid genomförandet av i förslaget ingående organisationsändringar må erfordras.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, sid. 51—57) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 93,500 kronor, därav förslagsvis 30,500 kronor att utgå av automobilskattemedel.

5:o) **Vägorganisationen i länen.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 57—69) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad stat för vägorganisationen i länen, att tillämpas tillsvärdare från och med budgetåret 1936/1937;

dels ock till vägorganisationen i länen för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 584,600 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle den nuvarande vägingenjörsassistentbefattningen i Göteborgs och Bohus län utbytas mot en biträdande vägingenjörstjänst. Härigenom skulle antalet biträdande vägingenjörer (lönegrad 20) ökas till 10 och antalet vägingenjörsassistenters minskas till 13.

Vidare skulle nämnda vägingenjörsassistenters inordnas i den löneplan för extra tjänstemän, som intagits i 26 § kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen. Genom placering i lönegrad 18 i denna löneplan skulle assistenterna härvid erhålla begynnelselönen, motsvarande det nuvarande arvudet, med rätt till uppflyttning en löneklass efter tre års tjänstgöring.

Härjämte har föreslagits ökning *dels* med 10,000 kronor till 95,000 kronor av anslagsmedlen till avlöningar till rit- och skrivbiträden, *dels ock* med 8,000 kronor till 90,000 kronor av de för expenskostnader avsedda medlen.

Slutligen har å vägorganisationens stat ansetts böra upptagas ett mot befattningshavarnas pensionsavdrag svarande belopp, att tillföras civila pensionsfonden.

Övriga av Kungl. Maj:t föreslagna ändringar äro föranledda av den nya ortsgrupperingen och de ändrade bestämmelserna rörande det provisoriska dyrortstillägget.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *V. Hedlund* i Östersund väckt motion, nr 199, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta ombilda befattningarna som rit- och skrivbiträden samt kamerala biträden åt vägingenjörerna till ordinarie eller extra ordinarie tjänster.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Vad till en början angår det motionsvis framställda yrkandet, vill utskottet endast framhålla, att frågan om rit- och skrivbiträdenas samt de kamerala biträdenas anställningsförhållanden torde vara av beskaffenhet att böra tagas under övervägande vid den pågående utredningen rörande länsstyrelsernas organisation. Vid sådant förhållande torde motionen ej böra föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Utskottet.

Den av departementschefen förordade staten innehåller under rubriken avlöningar en förslagsvis beräknad anslagspost till dyrtidstillägg. Då riksdagen ännu icke fattat beslut i fråga om dyrtidstillägg under nästa budgetår

åt befattningshavare i statens tjänst, förutsätter utskottet, att dyrtidstilläggen åt hithörande personal komma att utgå efter samma grunder, som må bliva gällande för statens befattningshavare i allmänhet.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt ej givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Hedlunds i Östersund motion II: 199, må

a) godkänna följande stat för vägorganisationen i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Stat.

Avlöningar.	Kronor
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	244,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal: Grundavlöningar m. m. .... kronor 252,000 Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 5,500
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1,500
4. Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	45,800
5. Pensionsavdrag motsvarande belopp, att tillföras civila pensionsfonden	10,800
<u>Säger kronor</u>	<u>559,600</u>

Omkostnader.	Kronor
1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	175,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	90,000
<u>Säger kronor</u>	<u>265,000</u>
<u>Summa kronor</u>	<u>824,600</u>

Särskilda uppbördsmedel.

Arvoden och andra ersättningar för förrättningar, som verkstälts av vägingenjörer och deras biträden 240,000
Nettoutgift förslagsvis kronor 584,600;

b) till vägorganisationen i länen för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 584,600 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

6:o) **Reseersättning till nämndemän vid vägsyn.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 69) föreslagit riksdagen att till reseersättning till nämndemän vid vägsyn för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 8,500 kronor.

För innevarande budgetår finnes uppfört ett förslagsanslag av 8,500 kronor till bestridande av den på staten jämlikt 35 § tionde stycket lagen den 23

oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet ankommande andelen i kostnaderna för reseersättning till nämndemän vid vägsyn. Angivna stadgande i gällande vägslag saknar motsvarighet i den nya vägslagstiftning, som träder i kraft den 1 januari 1937, då således behovet av medel för ifrågavarande ändamål upphör. Då emellertid vägsyn bör förrättas tidigt på våren eller sent på hösten, har anslag ansetts erforderligt även för nästa budgetår. I saknad av erfarenhet om belastningen har anslaget härvid befunnits böra upptagas å riksstaten med oförändrat belopp, 8,500 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *reseersättning till nämndemän vid vägsyn* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 8,500 kronor.

7:o) **Ändrade grunder för statsbidrag till den allmänna väghållningen.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående ändrade grunder för statsbidrag till den allmänna väghållningen (punkt 7, sid. 69—92) jämte i ämnet väckta motioner kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket härigenom anmäles.

8:o) **Bidrag till byggande av landsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 8, sid. 92—99) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av landsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 7,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Kungl. Maj:ts förslag innefattar sammanslagning till ett anslag av de nuvarande båda anslagen till landsvägar och vanliga bygdevägar och till enkla bygdevägar. Dessa två anslag hava från och med budgetåret 1931/1932 varit uppförda med respektive 5,250,000 och 1,350,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Eric Hansson* i Vännäsby väckt motion, nr 82, däri hemställts att riksdagen måtte besluta att till bidrag till byggande av landsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 8,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Utskottet tillstyrker, att de nuvarande båda anslagen till landsvägar och vanliga bygdevägar och till enkla bygdevägar sammanslås till ett anslag. Härigenom skulle underlättas avvägningen av anslagen såväl mellan länen som mellan de olika vägföretagen.

Det av Kungl. Maj:t åskade anslagsbeloppet överstiger med 400,000 kronor sammanlagda beloppet av de för innevarande budgetår till ifrågavarande ändamål anvisade medlen. Särskilt med hänsyn härtill finner sig utskottet icke kunna förorda, att, på sätt motionsvis hemställts, ytterligare anslags-

Utskottet.

höjning nu vidtages. Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i vad avser anslagsbeloppet, hemställer utskottet,

att riksdagen, med avslag å herr Hanssons i Vännäsby motion II: 82 i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *bidrag till byggande av landsvägar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 7,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

9:o **Bidrag till byggande av ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, sid. 99—101) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 234, har herr *G. Nyblom* hemställt, att anslaget till ödebygdsvägar måtte utsträckas att omfatta även Gävleborgs län samt Kopparbergs län i dess helhet, och att anslaget med hänsyn härtill måtte höjas från 1,600,000 till 1,700,000 kronor.

Till anläggande av ödebygdsvägar har riksdagen från och med år 1919 anvisat årliga anslag, till en början avsedda endast för de fyra nordligaste länen. Anslagets användning har sedermera utvidgats att omfatta från och med budgetåret 1925/1926 de nordligare delarna av Kopparbergs län samt från och med budgetåret 1933/1934 även de nordligare delarna av Värmlands län. Under sjätte huvudtiteln hava hittills för ifrågavarande ändamål anvisats sammanlagt 11,235,000 kronor, varav för budgetåren 1932—1936 respektive 1,000,000, 1,200,000, 1,200,000 och 1,400,000 kronor.

Utöver de medel, som sålunda anvisats under sjätte huvudtiteln, har Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål genom beslut den 7 september 1934 av det å riksstaten för budgetåret 1934/1935 under rubrik »Fonden för förlag till statsverket» upptagna reservationsanslaget till vissa vägbyggnadsarbeten anvisat sammanlagt 1,540,000 kronor.

Utskottet.

Förevarande anslag till ödebygdsvägar har tillkommit för att underlätta för den i Norrlands ödebygder bosatta, oftast under sällsynt hårda förhållanden levande befolkningen att erhålla vägförbindelser. Anslaget, som tvivelsutan fyller en mycket behjärtansvärd uppgift, är för närvarande till sin användning begränsat till Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län samt de nordligare delarna av Kopparbergs och av Värmlands län.

Då nu i en väckt motion påyrkas anslagets utsträckning även till de sydligare delarna av Kopparbergs län samt dessutom till hela Gävleborgs län vill utskottet ifrågasätta, huruvida förhållandena i dessa trakter kunna anses

likartade med dem, som råda i det nordligare Sveriges vidsträckta fjäll- och skogsområden, där ej sällan hela byar eller gårdskomplex alltjämt stå utan vägförbindelse med bygden och landet i övrigt.

Ödebygdsvägarna bekostas av staten till 90 % eller efter en ännu högre bidragsnorm. De äro av allmän vägs natur och skola underhållas av vederbörande vägdistrikt. De måste därför fylla sådana krav på bredd och hårdgörning att trafik med motorfordon är möjlig. Då de därtill på grund av de stora avstånden i allmänhet måste bliva utav en avsevärd längd, äro de för staten rätt kostsamma företag. I motionen framhålles nu det stora behovet av fäbodvägar inom Gävleborgs län samt anföres också att i mellersta Dalarna finnas många kvadratmil mark praktiskt taget utan vägförbindelser trots där liggande fäbodvallar med odlad jord samt enstaka bebyggelse. I anledning härav vill utskottet erinra därom, att motsvarande förhållanden torde kunna påvisas råda inom vidsträckta delar av vårt land. Att från anslaget till ödebygdsvägar i den utsträckning i motionen avses tillgodose samfärdselbehoven inom alla dylika på vägförbindelser vanlottade trakter lärer väl knappast vara möjligt utan åsidosättande av anslagets egentliga syfte och i varje fall ej utan alltför vittutseende anslagskrav. I den mån statens medverkan härtill befinnes böra lämnas, torde få anlitas det under följande punkt upptagna anslaget till enskilda utfartsvägar eller ock det under nionde huvudtiteln uppförda anslaget till nybyggesvägar.

Utskottet kan alltså ej tillstyrka det motionsvis gjorda förslaget om utsträckning till ytterligare landsdelar av rätten att komma i åtnjutande av bidrag från anslaget. Ej heller kan utskottet tillstyrka att anslaget upptages till högre belopp än den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkta och i statsverkspropositionen äskade summan 1,600,000 kronor.

Utskottet får alltså, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 234, må till *bidrag till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Väster-norrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

10:o) **Bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, sid. 101—103) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 850,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 126, inom första kammaren av herr *J. B. Johansson* m. fl. och den andra, nr 324, inom andra

kammaren av herr *E. Lindmark* m. fl., vari hemställdt, att riksdagen måtte *dels* till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel, *dels ock* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning med förslag till ändrade grunder för statsbidragets utgående till enskilda utfartsvägar innebärande höjning av bidragsprocenten av statsmedel;

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 127, inom första kammaren av herr *K. W. Bodin* m. fl. och den andra, nr 296, inom andra kammaren av herr *D. Larsson* m. fl., vari hemställdt, att riksdagen måtte till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

dels en inom andra kammaren av herr *O. E. Sandberg* m. fl. väckt motion, nr 77, vari hemställdt, att riksdagen måtte besluta att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

dels en inom andra kammaren av herr *E. Hansson* i Vännäsby väckt motion, nr 196, vari hemställdt, att riksdagen måtte besluta *dels* om ändring i gällande bestämmelser om bidrag till nu påbörjade eller godkända enskilda utfartsvägar på sätt i motionen föreslagits, *dels ock*, vid eventuellt bifall därtill, om höjning av sjätte huvudtitelns anslag för budgetåret 1936/1937 till bidrag till enskilda utfartsvägar från 850,000 kronor till 1,500,000 kronor;

dels en inom andra kammaren av herr *L. Andersson* i Lindome m. fl. väckt motion, nr 238, vari hemställdt, att riksdagen måtte *dels* till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor att utgå av automobilskattemedel, *dels ock* besluta, att dylikt bidrag i regel skall utgå med hälften av den beräknade byggnadskostnaden;

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 65, inom första kammaren av herr *A. Holstenson* och den andra, nr 204, inom andra kammaren av herr *A. Jonsson* i Skedsbygd m. fl., vari hemställdt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt 1935 års vägsakkunniga att oberoende av övriga till de sakkunniga hänskjutna frågor skyndsamt utreda och avgiva förslag rörande bidrag av automobilskattemedel till underhåll av enskilda vägar;

dels ock en inom andra kammaren av herr *O. Werner* i Höjen väckt motion, nr 615, vari hemställdt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att 1935 års vägsakkunniga erhålla i uppdrag att utreda frågan om allmänna bidrag, t. ex. av automobilskattemedel, till enskilda vägar i avlägsna skogstrakter.

Ifrågavarande anslag, som under budgetåret 1930/1931 utgick med 450,000 kronor, anvisades för vart och ett av budgetåren 1931—1934 med 500,000 kronor, för budgetåret 1934/1935 med 600,000 kronor och för innevarande

budgetår med 800,000 kronor. Sistnämnda anslag anvisades att utgå av automobilskattemedel. Användningen av anslaget, som ursprungligen var förbehållet endast de fyra nordligaste länen, vidgades från och med budgetåret 1925/1926 successivt, så att från och med budgetåret 1930/1931 samtliga län beretts möjlighet till bidrag från detsamma.

I motsats till de i lagen om allmänna vägar angivna landsvägarna och ödebygdsvägarna anses nu ifrågavarande utfartsvägar vara av enskild vägs natur, och ett understödjande av desamma från statens sida har motiverats med de säregna och svåra samfärdsförhållanden som råda inom vissa delar av landet.

Utskottet.

Avsikten med anslaget till enskilda utfartsvägar är att genom beredande av statsbidrag uppmuntra och möjliggöra för befolkningen i avlägset liggande byar eller gårdar att själva bryta väg fram till de allmänna trafiklederna. Anslaget är sålunda av en synnerligen behjärtansvärd natur. Det är också på ett framträdande sätt ägnat att främja landets uppodling och bebyggelse.

Om en utfartsvägsanläggning skall kunna åstadkommas beror främst på den härav berörda befolkningens ansträngningar och uppoffringar. Statsbidrag lämnas för närvarande i allmänhet endast med en fjärdedel, högst en tredjedel av kostnaderna. Statens bidrag må ej i något fall bestämmas till högre belopp än halva kostnaden. Härtill kommer emellertid ett mindre bidrag från landsting, kommun eller annan icke-sakägare; enligt de fastställda grunderna skall detta uppgå till minst 15 procent av statsbidragets belopp.

I väckta motioner har påyrkats utredning om en sådan ändring i grunderna för tilldelning av bidrag till utfartsvägar att rättvisa skapades mellan den del av befolkningen, som utan egna uppoffringar blir delaktig av den allmänna vägens fördelar, och den del, som har att genom egna insatser av kapital och arbete skaffa sig framkomliga vägar. Härvid hava motionärerna framhållit att de intressenter, som ej sällan med en sådan beundransvärd seghet och uthållighet åstadkomma utfartsvägsföretagen, också hava att vid sidan härav deltaga i bördorna för det allmänna vägväsendet.

Dessa synpunkter kunna enligt utskottets mening ej fränkännas berättigande. Erinras må emellertid, att 1935 års vägsakkunniga bland annat fått i uppdrag att utreda frågan om ny lagstiftning beträffande enskilda vägar, därvid även bör komma under övervägande normerna för statens understöd till dylika anläggningar. Under sådana förhållanden torde någon framställning från riksdagen om nya grunder för bidragstilldelningen till de enskilda utfartsvägarna eller andra enskilda vägar ej nu vara påkallad. Att, på sätt jämväl motionsvis yrkats, riksdagen redan nu skulle fatta beslut om ändrade dylika grunder torde än mindre vara tillrådligt.

Det av Kungl. Maj:t äskade anslaget, 850,000 kronor, sammanfaller med det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda beloppet. Med hänsyn till föreliggande stora bidragsbehov vill emellertid utskottet tillstyrka, att

anslaget höjes till 1,000,000 kronor, vilket med 200,000 kronor överstiger det belopp av 800,000 kronor, som för innevarande budgetår beviljats.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och de i ämnet väckta motionerna I: 126, II: 324, I: 127, II: 296, II: 77, II: 196 och II: 238, motionerna I: 126 och II: 324 i vad de avse höjning av anslaget, må till *bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

b) att motionerna I: 126 och II: 324, i vad de avse begäran om utredning, samt motionerna I: 65, II: 204 och II: 615 må anses besvarade med vad utskottet här ovan anført.

11:o) **Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, sid. 103—105) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

12:o) **Bidrag till byggande av broar.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 105—108) angående anslag till bidrag till byggande av broar ävensom två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 239, inom första kammaren av herr L. Tjällgren m. fl. och den andra, nr 545, inom andra kammaren av herr Ernst Hage m. fl., kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

13:o) **Anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län.** Under erinran, att till ifrågavarande vägföretag, som beräknats draga en kostnad av 409,100 kronor, hittills anvisats sammanlagt 200,000 kronor, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, sid. 108 och 109) och hemställer fördenskull,

att riksdagen må till *anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

14:o) **Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna. Förbättring och underhåll av vägar å landsbygden. Bidrag till vägunderhållet på landet m. m. Särskilt bidrag till väg-**

distrikten för tackande av vissa upptagna lån. Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 14—17, sid. 109—124) angående anslag till ifrågavarande ändamål kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket härigenom anmäles.

15:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, sid. 124 och 125) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 130,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

16:o) **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, sid. 125—127), som avser anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 8,000 kronor.

17:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, sid. 127—130) föreslagit riksdagen att till bidrag till handelshamnar och farleder för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Förevarande anslag har från och med budgetåret 1932/1933 varit uppfört med 300,000 kronor. De hamnanläggningar, till vilka bidrag under de senare åren utgått från anslaget, hava vid tiden för bidragets beviljande överlag redan varit påbörjade och i ett flertal fall även färdigställda. Det har nämligen gällt företag, som på sin tid igångsatts efter vederbörligt tillstånd av Kungl. Maj:t i väntan på att statsbidrag senare skulle beviljas. Till utförande av nya företag hava under de sistförflutna åren disponerats anslag till broar och hamnar samt till beredskapsarbeten.

Enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i ärendet förebragt utredning erfordras för ytterligare bidrag till de hamnföretag, som ännu ej erhållit slutbidrag från nu förevarande anslag, ett sammanlagt belopp av över 600,000 kronor. Detta belopp har av departementschefen ansetts böra likvideras under de två närmaste budgetåren. Vid sådant förhållande och då till utförande av nya företag medelstillgångar motsvarande dem, som disponerats för ändamålet under de sistförflutna budgetåren, icke i nämnvärd utsträckning kunna beräknas stå till förfogande under kommande budgetår, skulle

statsbidrag till nya företag icke kunna ifrågakomma utan höjning av anslaget. Den med hänsyn härtill erforderliga anslagsökningen har departementschefen ansett lämpligen kunna bestämmas till 300,000 kronor eller samma belopp, med vilket anslaget under senare år utgått.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

18:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, sid. 130—132) föreslagit riksdagen att till underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

Till underhåll av statens fiskehamnar har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 19,800 kronor. Nu föreslås, att detta anslag skall utvidgas till att jämväl innefatta erforderliga medel för underhåll och drift av vissa kanaler och farleder. Härvid har det totala medelsbehovet under nästkommande budgetår beräknats till 35,000 kronor, varav belöpa 20,000 kronor å sådana underhålls- och kompletteringsarbeten vid statens fiskehamnar, till vilkas bestridande inflytna hamntäkter ej räcka, 7,000 kronor å underhåll och drift av Sotenkanalen och 8,000 kronor å underhåll och drift av de farleder i övrigt, som stå under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vård och förvaltning.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 77, inom första kammaren av herr *G. Sanne* m. fl. och den andra, nr 202, inom andra kammaren av herr *F. Hansson* i Hönö m. fl., vari hemställt, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd för att uti fiskehamnar inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, som helt eller delvis byggts på bekostnad av statsmedel, mindre fiskebåtar måtte befrias från erläggande av hamnavgift.

Utskottet. Utskottet tillstyrker anvisning av det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet, 35,000 kronor.

I väckta motioner hemställas om befrielse för mindre fiskebåtar från erläggande av hamnavgift i fiskehamnar inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, som »helt eller delvis» bekostats av statsmedel. I anledning härav vill utskottet erinra därom, att avgifterna i statens fiskehamnar liksom ock de statsunderstödda fiskehamnarna utgå efter en av Kungl. Maj:t fastställd taxa. För fiskebåtar erlägges en årlig avgift växlande mellan 12 kronor för däckade segel- eller motorbåtar och 2 kronor för de minsta båtarna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har emellertid för närvarande under övervägande huruvida icke, i anslutning till vad som förut gällt i Grund-sund, en viss lättnad kunde medgivas för äldre fiskare, som endast använda sina båtar för hemmafiske. Förhoppningar kunna alltså hysas, att syftet med motionerna på detta sätt skall tillgodoses. Vid sådant förhållande torde någon riksdagens åtgärd i anledning av motionerna ej vara påkallad.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor;

b) att herrar Sannes m. fl. och Hanssons i Hönö m. fl. förenämnda motioner (I: 77 och II: 202) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

19:o) **Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, sid. 132—134) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Till byggande av statsunderstödda fiskehamnar har riksdagen under tiden från och med år 1920 till och med budgetåret 1934/1935 anvisat tillhoppa 2,705,000 kronor. Under senare år hava härjämte för ändamålet ställts till förfogande betydande belopp från anslag till beredskapsarbeten samt till broar och hamnar. För innevarande budgetår har till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar anvisats ett reservationsanslag av 105,200 kronor, varav 5,200 kronor avsetts närmast för underhållsarbeten.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästkommande budgetår äskat ett anslag av 500,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»Då behovet av bidrag till statsunderstödda fiskehamnar under senare år tillgodosetts i mycket betydande utsträckning och då det anslag till mindre hamnar och farleder, som jag under följande punkt kommer att upptaga till behandling, torde kunna förväntas i icke ringa mån komma att tillgodose även fiskehamnsbehovet, vill jag förorda, att här förevarande anslag för nästa budgetår anvisas med ett belopp av 100,000 kronor. I vad mån av detta belopp behöva tagas i anspråk medel till underhållsarbeten kan icke nu förutses, men det föreligger icke anledning till antagande, att behovet av medel för dylika arbeten skall bliva av någon betydande storlek.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

20:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, sid. 134—136) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1935 års statsverksproposition framställda förslag anvisade riksdagen för innevarande budgetår till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel. Med detta anslag avsågs att, i avvaktan å pågående utredning om motorbåtstrafikens andel i bensinskattemedlen, disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjänade den mindre sjöfartens intressen.

För nästkommande budgetår har i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag äskats ett belopp av 750,000 kronor. Departementschefen har härvid erinrat om att de från motorbåtstrafiken härrörande bensinskattemedlen enligt en för 1935 års riksdag framlagd preliminär beräkning uppskattats till ett årligt belopp av 800,000—900,000 kronor. Frågan, huruvida berörda förhållande bör leda till att viss procentuell andel av bensinskattemedlen lämpligen bör avsättas för tillgodoseende av här ifrågavarande ändamål, lärer, enligt vad departementschefen vidare framhållit, komma att övervägas av 1935 års vägsakkunniga, som hava att avgiva förslag i fråga om dispositionen av automobilskattemedlen.

I avseende å anslagsdispositionen har departementschefen förordat, att kostnaderna för hamn- och farledsundersökningar bära bestridas av nu förevarande anslag i vad de belöpa sig på därmed avsedda arbeten.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker anvisning av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda och av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 750,000 kronor. Utskottet, som jämväl ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag om bestridande från förevarande anslag av kostnaderna för hamn- och farledsundersökningar i vad de belöpa sig på med anslaget avsedda arbeten, hemställer alltså,

att riksdagen må till *bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

Vägtrafikväsendet.

21:o) **Besiktning av motorfordon.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, sid. 137 och 138) och under erinran, att det av Kungl. Maj:t för innevarande riksdag framlagda förslaget angående omorganisation av automobilbesiktningväsendet är avsett att genomföras först med ingången av budgetåret 1937/1938, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *besiktning av motorfordon* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 1,150,000 kronor.

22:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, sid. 138) vilket, jämfört med medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål under innevarande budgetår, innebär en anslagsminskning med 4,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *registrering av motorfordon* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 1,000 kronor.

23:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 139) och under erinran, att de utgifter, som avföras å ifrågavarande anslag, utgöras bland annat av bidrag till ångbåts- och motorbåtstrafik å olika insjöar i Norrland, av medel till avlönande av åborna å fjällstugorna vid vissa kommunikationsleder samt av statsbidrag till bestridande av kostnaderna för bro eller annan anordning för vägs framförande över isränna, då vägen icke är att hänföra till allmän väg, hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

24:o) **Bidrag till skjutsentreprenader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, sid. 139 och 140), vilket, i överensstämmelse med för 1933 års riksdag framlagda beräkningar, avser anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till skjutsentreprenader m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 9,000 kronor.

Luftfartsväsendet.

25:o) **Understöd av regelbunden luftfart.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, sid. 141—143), som avser att bereda medel för utbetalning till aktiebolaget Aerotransport av kontraktsevenligt understöd för nästkommande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *understöd av regelbunden luftfart* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 821,100 kronor.

26:o) **Underhåll och drift av luftfartsleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, sid. 143—151) föreslagit riksdagen att till underhåll och drift av luftfartsleder för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor.

Kostnaderna för underhåll och drift av luftfartslederna hava hittills bestritts av postverket inom ramen av ett i verkets driftkostnadsstater upptaget

belopp för luftpostbefordran. I sitt betänkande den 26 november 1934 med utredning rörande reguljär luftfart m. m. anförde emellertid luftfartsutredningen, att denna anordning, som motiverats med att flyglederna till en början huvudsakligen komme att användas för nattpostflygning, borde upphöra och postverket alltså befrias från utgifter för flyglederna och samtidigt även från alla med flygledningarnas förvaltning sammanhängande uppgifter, vilka uppgifter i stället borde överlätas åt luftfartsmyndigheten. Vid anmälan för 1935 års riksdag (proposition nr 162) av frågan om fortsatt understöd till svensk luftfart anförde departementschefen för sin del, att han gäve luftfartsutredningens uttalande i ämnet sin anslutning, men erinrade tillika, att frågan om den lämpligaste anordningen för redovisning av statens kostnader för luftfarten, enligt vad han i annat sammanhang yttrat, syntes böra bliva föremål för närmare utredning. I anslutning härtill föreslås nu, att kostnaderna för underhåll och drift av luftfartsledningarna i avvaktan på nämnda utredning skola under nästkommande budgetår bestridas från ett under sjätte huvudtiteln för ändamålet uppfört anslag.

Luftfartsmyndigheten har beräknat beloppet av de erforderliga anslagsmedlen till 142,297 kronor eller, i avrundat tal, 140,000 kronor med fördelning på olika poster enligt efterföljande uppställning.

	Kronor	Kronor
Gemensamma utgifter:		
Inköp av automobil	8,000	
Underhåll och drift av automobil	4,500	
Resetraktamenten	4,000	
Expenser	1,000	
Diverse, oförutsett	12,500	30,000
Flygplatser:		
Arrende	2,500	
Flygplatsvakter	4,320	
Strömvavgifter	14,700	
Reservdelar och reparationer (belysningsanläggningar)	1,750	
Underhåll av fälten	30,000	53,270
Flygfyrar:		
Arrende	455	
Tillsyningsmän	1,572	
Strömvavgifter	37,500	
Reservdelar och reparationer	19,500	59,027
		<u>Summa kronor 142,297</u>

Departementschefen har funnit det av luftfartsmyndigheten begärda anslaget, 140,000 kronor, kunna — genom beskärning av vissa under rubriken gemensamma utgifter upptagna poster samt genom uteslutande i sin helhet av det under samma rubrik upptagna beloppet å 12,500 kronor för »diverse, oförutsett» — minskas med 15,000 kronor till 125,000 kronor.

Utskottet.

Även utskottet finner det vara en lämplig åtgärd att hithörande utgifter för luftfartsledningarna — i avvaktan på utredning rörande redovisningen av

statens kostnader för luftfarten — överflyttas från postverkets driftkostnadsstat till ett särskilt anslag under sjätte huvudtiteln. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran emot Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet, hemställer alltså,

att riksdagen må till *underhåll och drift av luftfartsleder* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor.

27:o) **Radiotjänst för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, sid. 151—155) föreslagit riksdagen att till radiotjänst för luftfarten för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 150,000 kronor.

Till radiotjänst för luftfarten har riksdagen sedan år 1931 anvisat ett årligt anslag av 40,000 kronor. Anslagen hava utbetalats till telegrafverket såsom ersättning för att telegrafverket utan kostnad för luftfarten tillhandahåller för densamma erforderlig radiotjänst. I sitt betänkande den 26 november 1934 med utredning rörande reguljär luftfart m. m. meddelade luftfartsutredningen, som ansåg radiotjänst fortfarande bära tillhandahållas luftfarten utan avgift, att kostnaderna för denna radiotjänst, efter utvidgning av trafikplanen och anläggning av nya radiostationer i Stockholm, Göteborg och Malmö, beräknats uppgå till ett årligt belopp av 191,100 kronor, innefattande amortering av anläggningskostnaden under 10 år och ränta efter 5 procent för år. Vid anmälan för 1935 års riksdag (proposition nr 162) av frågan om fortsatt understöd till svensk luftfart anslöt sig departementschefen för sin del tills vidare till luftfartsutredningens principiella ståndpunkt, att radiotjänsten skulle tillhandahållas luftfarten utan avgift. Även denna utgiftspost skulle emellertid beaktas vid den utredning om redovisningen av statens kostnader för luftfarten, varom omförmäls under nästföregående punkt. Departementschefens uttalande föranledde ingen erinran från riksdagens sida.

I skrivelse den 10 oktober 1935 med framställning om anslag till radiotjänst för luftfarten under nästkommande budgetår har *luftfartsmyndigheten*, efter att hava erinrat om luftfartsutredningens beräkning, framhållit, att det avsedda programmet för utvidgningen av den genom aktiebolaget Aero-transport bedrivna luftfarten icke torde kunna helt genomföras under budgetåret 1936/1937 men att detta komme att i viss mån uppvägas av att ett flertal utländska flygtrafikföretag väntades komma att upptaga trafik mellan Stockholm och utlandet, sedan Stockholms stads flygfält i Bromma öppnats för trafik. Från angivna utgångspunkter hade, enligt vad luftfartsmyndigheten meddelat, de på statsverket för budgetåret 1936/1937 ankommande kostnaderna för tillhandahållande av radiotjänst för luftfarten av telegrafstyrelsen beräknats till 138,000 kronor, därvid styrelsen utgått från att utbyggnaden av markradiostationerna endast skulle komma att omfatta Stockholms markradiostation. Enligt vad luftfartsmyndigheten inhämtat skulle emellertid det föreslagna beloppet icke komma att för nästkommande bud-

getår nämnvärt påverkas, även om en utbyggnad av Malmö och Göteborgs markradiostationer skulle komma till stånd i enlighet med vad luftfartsmyndigheten i annat sammanhang föreslagit. I anslutning härtill har luftfartsmyndigheten hemställt om anvisande för budgetåret 1936/1937 av ett anslag av 138,000 kronor till radiotjänst för luftfarten. Det begärda beloppet fördelar sig på följande sätt:

	Stockholm	Malmö	Göteborg	Summa
Personalkostnader	25,300	38,100	6,800	70,200
Hyror för radiostationer	—	9,400	3,000	12,400
Underhåll och drift av radiostation.....	10,400	—	—	10,400
Hyra för teletypeförbindelser:				
Stockholm—Malmö	—	—	—	26,000
Malmö—Köpenhamn (redan förefintlig)	—	—	—	2,000
Administrationskostnader m. m.	—	—	—	17,000
	Summa kronor			138,000

Med erinran, att Kungl. Maj:t föranstaltat om utredning rörande bland annat möjligheterna att genom samverkan mellan militära och civila organ för luftfarten vinna besparingar beträffande statsverkets ifrågavarande kostnader, har *departementschefen* i avvaktan å resultatet av denna utredning förklarat sig icke hava något att erinra mot att de av telegrafstyrelsen beräknade kostnaderna lades till grund för framställning till riksdagen, även om vissa i kalkylen ingående kostnadsbelopp, exempelvis de som avsågo personalkostnaderna, syntes väl höga. Departementschefen har emellertid i förevarande sammanhang till behandling upptagit jämväl luftfartsmyndighetens berörda framställning om anläggning av ny markradiostation i Göteborg. Den föreslagna anläggningen, som bland annat avser att tillgodose behovet av en utom sträckan Stockholm—Malmö belägen radiostation såsom pejlingsstation för flygtrafiken mellan Stockholm och Malmö, har beräknats draga en kostnad av 135,000 kronor. Under förutsättning att nyssnämnda utredning visade, att annan pejlingsstation för flygtrafiken Stockholm—Malmö än radiostationen i Göteborg icke stode till buds, har departementschefen funnit ett av telegrafstyrelsen i yttrande över luftfartsmyndighetens framställning framlagt förslag, enligt vilket i stället för ny radiostation därstädes — vilken tillsvidare erfordrades endast för att vid atmosfäriska störningar i Malmö pejlingsresultaten skulle kunna meddelas direkt från Göteborg till flygplanen — teletypeförbindelse Göteborg—Malmö skulle anordnas, innebära en även från trafiksäkerhetssynpunkt lämplig lösning av pejlingsfrågan. Den årliga kostnaden för teletypeförbindelsen har av telegrafstyrelsen beräknats till 12,350 kronor, avseende huvudsakligen hyra av erforderlig telegrafledning mellan Göteborg och Malmö. Departementschefen har för den skull ansett kostnaderna för radiotjänst åt luftfarten under nästkommande budgetår böra beräknas till (138,000 + 12,350) 150,350 kronor eller, i avrundat tal, 150,000 kronor.

Till den av luftfartsmyndigheten föreslagna utbyggnaden av markradio-

stationen i Malmö har riksdagen redan, med bifall till ett av Kungl. Maj:t i ämnet framlagt förslag, beslutat anvisa ett belopp av 140,000 kronor såsom kapitalökningsanslag till telegrafverket.

Såsom av statsverkspropositionen framgår har Kungl. Maj:t föranställt om utredning rörande möjligheterna att vinna besparingar beträffande statsverkets ifrågavarande kostnader. Därest det härvid skulle visa sig att besparingsmöjligheter finnas och att dessa kunna iakttagas redan under nästkommande budgetår, bör, såsom departementschefen framhållit, följden därav bliva att det anslag, som nu skulle anvisas utan hänsyn till dessa möjligheter, ej behöver i sin helhet tagas i anspråk. Under erinran härom får utskottet, som anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag om att i stället för ny markradiostation i Göteborg anordna teletypeförbindelse mellan Göteborg och Malmö, tillstyrka anvisning av det äskade beloppet, 150,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *radiotjänst för luftfarten* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 150,000 kronor.

28:o) **Extra besiktningar av luftfartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, sid. 155) och under erinran, att förevarande anslag är avsett för bestridande av till vederbörande besiktningsman utgående arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning för besiktning av luftfartyg i de fall, där dylika kostnader undantagsvis icke skola gäldas av luftfartygets ägare utan utgå av statsmedel, hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *extra besiktningar av luftfartyg* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 1,000 kronor.

29:o) **Utvidgning av belysningsanläggningen å Bulltofta flygplats.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, sid. 155—160) föreslagit riksdagen att till utvidgning av belysningsanläggningen å Bulltofta flygplats för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Sedan enligt beslut vid 1933 års riksdag överenskommelse mellan staten och Malmö stad träffats om visst markbyte i syfte att möjliggöra utvidgning av Bulltofta flygplats åt norr, hava utvidgningsarbetena genom statens arbetslöshetskommissions försorg igångsatts och bedrivits så, att de numera beräknas bliva fullbordade under innevarande år. För att utvidgningen av flygplatsen skall kunna i full utsträckning tjäna sitt ändamål, måste emellertid gränsbelysningen ändras till att omfatta även den nytillkomna delen av flygfältet samt de nuvarande flodljusens uppställning ändras med hänsyn härtill. Medel äskas nu för utförande av dessa arbeten ävensom till i samband härmed erforderlig komplettering av hinderbelysningen norr om flygfältet.

De föreslagna arbetena omfatta härjämte flyttning av flygplatsfyren samt härav påkallad komplettering av hinderbelysningen genom anordnande av hindermarkering på fyrens nuvarande uppställningsplats ävensom å en mellan den nya uppställningsplatsen och flygfältets östra gräns belägen höjdsträckning. Den ändrade uppställningen av flygplatsfyren — vilken hittills varit placerad i en av de höga och med hinderbelysning försedda master, som tillhöra den nuvarande sändarstationen för flygplatsens radioanläggning — nödvändigöres genom flyttning av sändarstationen och nedtagande i samband därmed av masterna för densamma. Sistnämnda arbeten innefattas i den av innevarande års riksdag redan beslutade utbyggnaden av ifrågavarande radiostation.

Kostnaderna för de nu föreslagna arbetena hava beräknats till sammanlagt 50,000 kronor. Detta belopp har, i överensstämmelse med vad som tillämpats beträffande tidigare för belysningsanläggningar å Bulltofta flygplats beviljade anslag, ansetts böra anvisas under sjätte huvudtiteln.

Utskottet.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *utvidgning av belysningsanläggningen å Bulltofta flygplats* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

30:o) **Iståndsättande av hangaren å Torslanda flygplats.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, sid. 160—168) föreslagit riksdagen *dels* till iståndsättande av hangaren å Torslanda flygplats för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 21,300 kronor; *dels ock* medgiva, att staten tillhöriga hangar och slipanläggning å flygplatsen må överlätas till Göteborgs stad under villkor, som av departementschefen angivits.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 184, av herr *E. Sjödahl* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 418, av herr *E. Lithander* m. fl., har hemställts, att riksdagen å sjätte huvudtiteln måtte bevilja: 1. Såsom bidrag till nybyggnader m. m. för Torslanda flygplats 40,000 kronor; 2. För belysningsanläggning å Torslanda flygplats 160,000 kronor.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 oktober 1934 om utförande av vissa arbeten genom statens arbetslöshetskommissions försorg å den invid Göteborg belägna lant- och sjöflygplatsen vid Torslanda har definitivt bestämts, att Göteborgs flygplats skall anordnas vid Torslanda. Å denna plats finnes sedan åtskilliga år ett flygfält, till vars anordnande jämväl staten medverkat. Kungl. Maj:t beviljade nämligen genom beslut den 27 september 1922 Göteborgs stad ett bidrag av arbetslöshetsmedel å 130,000 kronor för anordnande av slipanläggning, hangar, bryggor och belysningsanordningar samt anskaffande av hjälpbåtar under villkor, bland andra, att

de anläggningar och byggnader m. m., till vilka statsbidrag beviljats, skulle förbliva statens egendom, med rätt för Göteborgs stad att använda dem för avsett ändamål men med skyldighet för staden att underhålla dem i fullgott skick. Vid denna första anläggning av flygplatsen bidrog staten jämväl med arbetslöshetsmedel till planering, muddring och vägar.

Å flygplatsen finnas för närvarande följande anläggningar och byggnader:

Hangaren, innehållande en hall om 1,500 kvadratmeter till förvaring av flygplan, administrationsbyggnad, hamnmästarbostad, hotellbyggnad med sju sovrum, restaurang, radioanläggning, slipanläggning och belysningsanordningar, av Svenska Accumulatoraktiebolaget Jungner försöksvis uppsatta å flygfältet.

Flygplatsen tillhör Göteborgs stad, som tills vidare överlätit förvaltningen till det kommunala Göteborgs flyghamnsaktiebolag. Såsom förut nämnts, har äganderätten till hangaren och slipanläggningen förbehållits staten. Radioanläggningen utom masterna tillhör telegrafverket.

De på de olika anläggningarna belöpande kostnaderna — fränsett belysningsanordningarna vilka försöksvis uppsatts av förenämnda enskilda bolag — och dessas fördelning på staden och staten framgå av följande, av luftfartsmyndigheten meddelade sammanställning, vilken omfattar även de med Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 5 oktober 1934 avsedda, till 650,000 kronor kostnadsberäknade arbetena:

	Kostnader för				Summa kostnader kronor
	Göteborgs stad		Staten		
	arbeten i öppna marknaden kronor	nödhjälps- eller beredskaps- arbeten kronor	arbeten i öppna marknaden kronor	nödhjälps- eller beredskaps- arbeten kronor	
Planering, muddring och vägar	35,000	366,063	—	516,600	917,663
Hangar, slipanläggning m. m.	—	80,000	—	129,192	209,192
Radioutrustning	2,000	—	10,000	—	12,000
Summa kronor	37,000	446,063	10,000	645,792	1,138,855

Utöver de kostnader, som här angivits, har Göteborgs stad för marklösen utgivit 682,434 kronor, vartill vid den nu aktuella utvidgningen skulle komma ytterligare ett belopp av omkring 75,000 kronor.

Innan Kungl. Maj:t genom förut nämnda beslut den 5 oktober 1934 tog ståndpunkt till frågan om var Göteborgs flygplats skulle anordnas, hade utredning härutinnan verkställt av en delegation av representanter för staten samt städerna Göteborg och Mölndal under ordförandeskap av överståthållaren T. Nothin. Enligt i delegationens betänkande förefintliga beräkningar skulle utvidgning av Torslanda flygplats draga en kostnad, utöver förenämnda belopp av (650,000 + 75,000) 725,000 kronor, av i runt tal 110,000 kronor för vissa byggnadsarbeten m. m. samt 150,000 kronor för belysningsanläggning eller alltså tillhopa 985,000 kronor. Delegationen synes, på

grundval av ett yttrande av stadskollegiet i Göteborg, hava räknat med att av kostnaden för marklösen, 75,000 kronor, ett belopp av 25,000 kronor samt hela kostnaden för nämnda byggnadsarbeten m. m. och belysningsanläggningen skulle i likhet med större delen av kostnaderna för planeringsarbeten m. m. bestridas av staten.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift den 17 april 1935 har *Göteborgs flyghamnsaktiebolag* anhållit om anvisande av statsmedel dels till vissa av förenämnda byggnadsarbeten m. m. (ny administrationsbyggnad: 58,000 kronor, förbättring av hangarbyggnaden 21,272 kronor o. s. v.) med ett belopp av 100,772 kronor, dels ock till belysningsanläggning och anslutning av densamma till statens kraftnät med (150,000 + 53,000) 203,000 kronor. Tillika hemställer bolaget, att äganderätten till ifrågavarande anläggningar måtte överlåtas till Göteborgs stad med skyldighet för staden att underhålla dem så länge flyghamnen är upplåten för allmän trafik och att, därest flygplatsens verksamhet av staden nedlägges, återlämna de av staten bekostade byggnaderna och anläggningarna.

Av de i ärendet hörda myndigheterna har *kommerskollegium* tillstyrkt, att belysningsanläggningen, i överensstämmelse med vad som skett beträffande Brommafältet vid Stockholm, helt bekostades av staten samt att av kostnaderna för övriga anläggningar 60,000 kronor d. v. s. ungefärligen hälften, lämnades som statsbidrag.

Luftfartsmyndigheten hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja *dels* bidrag till erforderliga ändringsarbeten och en expeditonsbyggnad vid Göteborgs flygplats i Torslanda med 40,000 kronor, *dels ock* till belysningsanläggning vid flygplatsen ett anslag av 160,000 kronor.

Statskontoret har erinrat om riksdagens beslut beträffande Bromma flygplats. Trots att sistnämnda flygplats av vederbörande departementschef uttryckligen angavs vara av intresse för landet i dess helhet, med hänsyn till att därigenom öppnades möjlighet till kontinental lufttrafik på Stockholm, beviljades icke statsbidrag till uppförande av stationsbyggnader utan endast bidrag — förutom till radio- och belysningsanläggningar — till en mindre del av kostnaderna för uppförande av en hangar.

I anslutning härtill och under framhållande av att ett tillmötesgående av framställningen i denna del knappast skulle kunna undgå att bli prejudicerande för behandlingen av andra likartade framställningar, anser sig statskontoret icke kunna förorda bidrag till de ifrågavarande byggnadsarbetena å Torslanda flygplats.

Vid detta sitt ståndpunktstagande hade statskontoret icke förbisett, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 september 1922 de anläggningar och byggnader m. m., till vilkas uppförande staten då anslog medel, skulle bli statens egendom. I enlighet härmed syntes den vid flygplatsen uppförda hangaren tillhöra staten. Det skulle vid sådant förhållande kunna ifrågasättas, att bidrag av statsmedel borde utgå med den del av det begärda anslaget, som avser hangaren, eller sålunda med 21,272 kronor. Ambetsverket finge emellertid erinra, att staden enligt samma Kungl. Maj:ts beslut hade skyldighet att underhålla byggnaderna och anläggningarna i fullgott skick. Statskontoret ansåge sig därför icke heller böra tillstyrka ett anslag av denna begränsade omfattning.

Därest Kungl. Maj:t, i likhet med vad som skett beträffande Bromma flygfält, skulle finna skäl föreligga att ställa sig tillmötesgående gentemot framställningen om anslag till utförande av de föreslagna belysningsanlägg-

ningarna vid Torslanda, finge statskontoret framhålla att, enligt vad luftfartsmyndigheten i ärendet meddelat, Oslo flygfält icke beräknades bliva färdigt förrän år 1938. Frågan om anslag till nämnda anläggningar syntes vid sådant förhållande kunna utan olägenhet anstå till 1937 års riksdag och alltså icke behöva redan nu upptagas till närmare prövning.

Departementschefen har, huvudsakligen med hänsyn till att äganderätten till hangaren förbehållits staten, ansett sig böra så till vida frångå statskontorets av honom biträdda principiella ståndpunkt, att han ville tillstyrka beviljande av de medel, 21,272 kronor, som erfordras för hangarens istandsättande. I vad beloppet avsåge själva hangarens förbättring — kostnadsberäknad till 7,572 kronor — kunde visserligen tvekan hysas, om icke detta delbelopp, i betraktande av det år 1922 för beviljat statsbidrag stipulerade villkoret om stadens underhållsskyldighet, rätteligen borde helt eller delvis gäldas av staden. Då han emellertid ansett sig böra tillstyrka förevarande framställning, i vad avser överlåtande till staden av hangarbyggnaden m. m., hade han funnit skäligt, att hangaren dessförinnan på statsverkets bekostnad inom ramen av det angivna beloppet iordningställdes i enlighet med det föreliggande förslaget. Såsom nyss antytts tillstyrker departementschefen Göteborgs flyghamnsaktiebolags framställning beträffande överlåtelse till Göteborgs stad av den staten tillhöriga hangaren liksom förut omförmälda slipanläggning med tillhörande hjälpbåtar, med skyldighet för staden att, om flygfältet icke skulle användas för sitt ändamål, återställa nämnda egendom till staten. Vad därefter anginge belysningsanläggningen — en sådan funnes redan nu försöksvis anlagd av enskilt bolag — syntes, på sätt statskontoret i anslutning till luftfartsmyndighetens utlåtande framhållit, behovet av densamma icke för närvarande vara aktuellt, och det syntes alltså icke föreligga anledning att nu till närmare prövning upptaga detta spörsmål.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag att den staten tillhöriga hangaren jämte slipanläggning å Torslanda överlåtes till Göteborgs stad. Ej heller har utskottet velat motsätta sig att ett anslag av 21,300 kronor anvisas för hangarens istandsättning. Att, på sätt motionsvis yrkats, därutöver ytterligare statsmedel skulle anslås för anläggningarna vid Torslanda anser sig utskottet böra avstyrka.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

1), med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 184 och II: 418 i vad de skilja sig från detta förslag, till *istandsättande av hangaren å Torslanda flygplats* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationanslag av 21,300 kronor;

2) medgiva, att staten tillhöriga hangar och slipanläggning å flygplatsen må överlåtas till Göteborgs stad under villkor, som av departementschefen angivits.

Byggnadsväsendet.

31:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, sid. 169—201) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för byggnadsstyrelsen;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937;

dels till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 520,000 kronor;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångs- och tillämpningsföreskrifter, som vid genomförandet av föreslagna organisationsändringar må erfordras.

I sin till grund för Kungl. Maj:ts förevarande förslag liggande framställning har byggnadsstyrelsen föreslagit ett jämförelsevis betydande antal ändringar i styrelsens personalorganisation. De framlagda förslagen hava dock, i vad avser *ändringar i den nuvarande personalens ställning*, synts departementschefen vara av måttlig ekonomisk storleksordning. Beträffande den ordinarie personaluppsättningen innebär styrelsens förslag att 23 icke-ordinarie befattningar, nämligen 4 å byggnadsbyrån (B 26), 7 å styrelsens extra stat (B 21), 1 e. o. notarie (21), 9 kvinnliga biträden och 2 expeditionsvakter, skulle i motsvarande lönegrader placeras å ordinarie stat. Av de till överflyttning å ordinarie stat föreslagna kvinnliga biträdena äro fyra placerade i 7:e och fem i 4:e lönegraden. Därjämte har styrelsen föreslagit, att den å styrelsens ordinarie stat upptagna, å byggnadsbyrån placerade intendentsbefattningen (B 26) skulle uppflyttas till lönegrad B 30 såsom förste byrådirektör.

I fråga om förstnämnda fyra befattningar å byggnadsbyrån har departementschefen funnit skäl icke nu föreligga att tillstyrka byggnadsstyrelsens förslag. Vidare har antalet ordinarie expeditionsvaktsbefattningar ansetts tillsviðare böra ökas med allenast en befattning. I övrigt har departementschefen biträtt styrelsens förslag, dock med den jämkning i fråga om de kvinnliga biträdena, att placering skulle beredas endast tre i lönegrad B 7 och blott fyra i lönegrad B 4, medan återstående två biträden skulle placeras i lönegrad B 2. Därjämte har intendentsbefattningen å byggnadsbyrån befunnits böra uppflyttas till allenast byrådirektörstjänst med placering i lönegrad B 28.

I enlighet med vad departementschefen tillstyrkt skulle alltså till ordinarie stat överföras *dels*, med placering i lönegrad B 21, 4 assistenter och 3 byggnadskontrollanter (nu å extra stat B 21) samt 1 notarie (nu e. o. 21), *dels* 1 expeditionsvakt med placering i lönegrad B 5 (nu e. o. 5), *dels ock* 9 kvinnliga biträden med placering, 3 i lönegrad B 7, 4 i lönegrad B 4 och 2 i lönegrad B 2. Vid bifall härtill skulle av den nuvarande personalen 50 befattningshavare kvarstå som icke-ordinarie tjänstemän, medan antalet ordinarie befattningshavare skulle bliva 39. Med erinran härom har departe-

mentschefen framhållit, att såväl proportionen mellan nämnda antal av de båda kategorierna befattningshavare som placeringen i lönegrad av de till överflyttning å ordinarie stat förordade befattningarna finge anses giva vid handen att, hur än byggnadsstyrelsens organisation kunde komma att ändras, de ordinarie befattningarna skulle bliva erforderliga och utan större svårigheter kunna inordnas i den blivande organisationen.

Byggnadsstyrelsen har vidare hemställt om anvisande av medel för *förstärkning av styrelsens arbetskrafter*. Enligt byggnadsstyrelsens förslag skulle medel beräknas för inrättande av dels en extra ordinarie befattning i 7:e lönegraden å stadsplanebyrån, dels en extra ordinarie befattning i samma lönegrad å kulturhistoriska byrån och dels en extra ordinarie notarietjänst (21) å administrativa byråns kansliavdelning. Dessutom skulle anvisas ytterligare medel för tillfälliga arbetskrafter m. m. med sammanlagt 14,000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt byggnadsstyrelsens förslag om inrättande av nya extra ordinarie tjänster utom i vad avser kulturhistoriska byrån. I sistnämnda hänseende har det synts departementschefen vara tillfyllest, om för ändamålet beräknades ett belopp av 2,500 kronor till extra arbetshjälp. Det av styrelsen härutöver begärda beloppet för tillfälliga arbetskrafter m. m. har ansetts kunna minskas till 7,000 kronor. Härav avses 6,000 kronor för tillfällig hjälp å stadsplanebyrån och 1,000 kronor såsom förstärkning av de för vikariatsersättningar vid förordnanden å extra ordinarie tjänster samt ersättningar för övertidsarbete tillgängliga medlen.

Byggnadsstyrelsen har slutligen framlagt förslag om *överförande till styrelsens stat av viss maskinpersonal i statliga ämbetsbyggnader i Stockholm*, vilken personal för närvarande är anställd genom personliga kontrakt för ett år i sänder och avlönas med anlåtande av vederbörande ämbetsverks expensmedel. Departementschefen har i anslutning härtill förordat överförande till byggnadsstyrelsens ordinarie stat av 2 maskinistbefattningar med placering i lönegrad B 10 och 3 befattningar i lönegrad B 8, vilka senare på sätt byggnadsstyrelsen föreslagit skulle benämnas »värmeledningsskötare tillika reparatör». Vidare skulle såsom extra ordinarie tjänster upptagas 1 värmeledningsskötarebefattning och 2 förste eldarebefattningar med placering i lönegrad 6 samt 3 eldarebefattningar, placerade i lönegrad 5.

I fråga om beräkningen av förevarande anslag innebär Kungl. Maj:ts förslag dessutom den ändring, att medel beräknats för den särskilda förhöjningen med 120 kronor för år av det provisoriska dyrortstillägget.

Vid den granskning utskottet ägnat förevarande förslag om överförande till ordinarie stat av vissa icke-ordinarie befattningar har utskottet funnit förslaget vara av beskaffenhet att bära av riksdagen godtagas. Utskottet har också ansett sig bära tillstyrka den föreslagna överflyttningen till byggnadsstyrelsens stat av de maskinister m. fl., som för närvarande genom kontrakt äro knutna till vissa ämbetsbyggnader i Stockholm. Då den gjorda anslagsberäkningen ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för byggnadsstyrelsen:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
<i>Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.</i>		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1	generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1	byggnadschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
4	byggnadsråd	B 30
1	byråchef	B 30
1	byrådirektör	B 28
5	intendenter	B 26
1	kamrerare	B 24
1	sekreterare	B 24
4	assistenter	B 21
3	byggnadskontrollanter	B 21
1	notarie	B 21
1	kansliskrivare	B 11
1	förste expeditionsvakt	B 7
4	kanslibiträden	B 7
2	expeditionsvakter	B 5
6	kontorsbiträden	B 4
2	skrivbiträden	B 2

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

Tjänstemän å extra stat.		
1	byråchef	B 30
1	inspektör	B 26
1	notarie och revisor	B 21
1	byråingenjör	B 21

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

Tjänstemän å ordinarie stat.		
2	maskinister	B 10
3	värmeledningsskötare tillika reparatörer	B 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 275,200
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
	a. Grundavlöningar m. m. ...	kronor 104,200
	b. Avlöningsförhöjningar	
	m. m., <i>förslagsvis</i>	» 8,600 » 112,800
3.	Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 16,000
		Säger kronor 404,000

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	34,300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	9,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m. ...	kronor	28,800
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	800
		29,600
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	3,300
	Säger kronor	76,800

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat <i>förslagsvis</i>	kronor	18,900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	13,500
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	4,200
		17,700
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	2,600
	Säger kronor	39,200

Summa förslagsanslag kronor 520,000;

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 520,000 kronor;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångs- och tillämpningsföreskrifter, som vid genomförandet av föreslagna organisationsändringar må erfordras.

32:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, sid. 202), som avser anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 91,900 kronor.

33:o) **Bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, sid. 202 och 203) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

34:o) **Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, sid. 203—206), vilket förslag icke innebär andra ändringar än sådana, som sammanhånga med den nya ortsgupperingen, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	Kronor	Kronor
a. Arvoden till 14 länsarkitekter	168,300	
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	8,100	176,400
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>		77,700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	136,500	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	4,200	140,700
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		1,500
Summa förslagsanslag kronor		396,300;

b) till *Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 396,300 kronor.

35:o) **Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, sid. 207), som avser anvisande av samma belopp som för innevarande budgetår anvisats för ifrågakvarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 58,200 kronor.

36:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, sid. 207 och 208) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

37:o) **Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, sid. 208) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,000 kronor.

38:o) **Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, sid. 209—211) föreslagit riksdagen att till underhåll av vissa historiska byggnader m. m. för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 125,000 kronor.

Förevarande anslag har för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 100,000 kronor. Nu föreslås, att anslaget för nästkommande budgetår höjes med 25,000 kronor till 125,000 kronor. Med anslagsökningen avses att bereda medel för fortsatta konserveringsarbeten å Kalmar och Läckö slott samt Bohus fästningsruin.

Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare, att vissa under innevarande budgetår å utgiftsstaten för statens allmänna fatighetsfond beräknade kostnader, avseende staten åliggande kommunala och andra utskylder för vissa historiska byggnader, skulle från och med nästkommande budgetår bestridas från förevarande anslag. Berörda kostnader beräknas komma att hålla sig vid omkring 300 kronor.

Utskottet tillstyrker anvisande av det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 125,000 kronor. Utskottet ansluter sig jämväl till Kungl. Maj:ts förslag om överflyttning från statens allmänna fastighetsfond till förevarande anslag av kostnaderna för staten åliggande kommunala och andra utskylder för vissa historiska byggnader.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *underhåll av vissa historiska byggnader m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 125,000 kronor.

39:o) **Restaurering av västra trappuppgången och norra portiken å Stockholms slott.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, sid. 211) föreslagit riksdagen att till restaurering av västra trappuppgången och norra portiken å Stockholms slott för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 64,000 kronor.

Till ifrågavarande arbeten, vilka beräknats draga en kostnad av 192,000 kronor, har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 64,000 kronor. Det för arbetenas genomförande erforderliga sammanlagda anslagsbeloppet förutsattes härvid skola lika fördelas på tre budgetår. I enlighet härmed äskas nu för arbetenas fortsättande ett belopp av likaledes 64,000 kronor.

Utskottet.

Med tillstyrkande att medel för restaureringsarbetenas fortsättande anvisas med av Kungl. Maj:t äskat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *restaurering av västra trappuppgången och norra portiken å Stockholms slott* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 64,000 kronor.

40:o) **Möbler m. m. för kanslihuset.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, sid. 212—215) angående anslag till möbler m. m. för kanslihuset har riksdagen redan fattat beslut; varom härigenom

erinras.

Diverse.

41:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, sid. 216) om anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

42:o) **Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, sid. 216) och under erinran, att motsvarande anslag för innevarande budgetår utgör 6,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 5,000 kronor.

43:o) **Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, sid. 216 och 217) föreslagit riksdagen att till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor.

Ifrågavarande anslag, som för budgetåren 1933—1935 varit uppfört med 4,450,000 kronor, höjdes för innevarande budgetår till 4,780,000 kronor.

Enligt vad departementschefen under hand inhämtat från generalpoststyrelsen beräknas den under budgetåret 1935/1936 till postverket inflytande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser komma att uppgå till 4,975,000 kronor. För budgetåret 1936/1937 beräknas ersättningen med hänsyn till den för år 1936 kalkylerade stigande frankoteckensuppbörden till omkring 5,050,000 kronor. Denna beräkning har icke givit departementschefen anledning till erinran i vidare mån än att anslaget belopp syntes böra avrundas till 5,000,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor.

44:o) **Bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet.**
Kungl. Maj:t har (punkt 47, sid. 217—223) föreslagit riksdagen att till bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 190,000 kronor.

Enligt ett av 1934 års riksdag godkänt förslag skulle svenska trafikförbundet från och med ingången av år 1935 övertaga den dittills av järnvägsstyrelsen bedrivna turistreklam- och upplysningsverksamheten i utlandet. Beräkningen av statens bidrag till förbundets utvidgade verksamhet skedde med huvudsaklig utgångspunkt från det för år 1934 fastställda beloppet av statens järnvägars kostnader för ifrågavarande verksamhet, 267,300 kronor. Av detta belopp, avrundat till 260,000 kronor, ansågos statens järnvägar böra bestrida så stor del, som kunde anses svara mot de fördelar, statens järnvägar som affärsföretag kunde beräknas få av förbundets verksamhet. Storleken av denna andel beräknades till approximativt 80,000 kronor, däri inberäknade 15,000 kronor till bestridande av kostnaderna för den speciella reklam i utlandet, som, på sätt närmare angavs, skulle fortfarande omhändrivas direkt av statens järnvägar. I anslutning härtill uppfördes förevarande anslag å riksstaten för innevarande budgetår med ett belopp av 180,000 kronor.

I förenämnda belopp 267,300 kronor ingick enligt en av järnvägsstyrelsen i ärendet åberopad uppställning ett belopp av 79,000 kronor, avseende de av reklamverksamheten föranledda kostnaderna för personal, lokal och expedition m. m. vid statens järnvägars resebyråer i Berlin, London och Köpenhamn. För dessa kostnader skulle förbundet efter övertagandet av reklamverksamheten lämna ersättning till statens järnvägar efter de närmare grunder, som fastställdes i ett härom mellan järnvägsstyrelsen och förbundet träffat avtal. I skrivelse den 20 september 1935 med framställning om anslag för budgetåret 1936/1937, över vilken framställning järnvägsstyrelsen avgivit utlåtande, har förbundet uppgivit, att det belopp, som förbundet enligt det sedermera ingångna avtalet hade att erlagga till statens järnvägar under år 1935, komme att på grund av valutafluktuationer m. m. stiga till omkring 92,500 kronor. Med hänvisning härtill och under framhållande av att det med järnvägsstyrelsen ingångna avtalet alltid komme att innebära ett osäkerhetsmoment för förbundet vid planläggningen av dess verksamhet, har förbundet funnit medelsanvisningen till förbundet böra från och med nästkommande budgetår anordnas sålunda, att förevarande anslag uppfördes såsom förslagsanslag och att av anslaget finge disponeras dels ett fast bidrag till förbundets reklamverksamhet och dels erforderligt belopp till täc-

kande av förbundets andel i lokal-, personal- och administrationskostnaderna vid resebyråerna i Berlin, London och Köpenhamn. Förbundet — som ansett sig kunna utgå från att Kungl. Maj:t och riksdagen vid behandlingen av frågan om förbundets övertagande av nu ifrågavarande reklam- och upplysningsverksamhet förutsatt, att, åtminstone till en början, förbundet skulle av statsbidragen kunna för den direkta reklam- och upplysningsverksamheten disponera medel i huvudsakligen den omfattning, som vid statsbidragens fixerande beräknats — har i överensstämmelse härmed beräknat det fasta bidraget till 101,000 kronor, medan ersättningen till staten järnvägar upptagits till 92,500 kronor. I enlighet härmed har förbundet hemställt om anvisande för budgetåret 1936/1937 av ett förslagsanslag å 193,500 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

»Med hänsyn till den stora betydelse för turisttrafikens utveckling, som en reklam- och upplysningsverksamhet av nu ifrågavarande slag får anses äga, torde det såväl för enskilda som för det allmänna vara angeläget, att verksamheten bedrivs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Genom de ökade bidrag, som trafikförbundet avtalsenligt har att erlagga till statens järnvägar för deras resebyråer i Berlin, London och Köpenhamn, minskas givetvis, under förutsättning av oförändrade inkomster, förbundets möjligheter att direkt utöva propaganda. Med hänsyn härtill och då, enligt vad förbundet uppgivit, ifrågavarande merutgift icke hittills kunnat kompenseras av ökade enskilda bidrag, anser jag mig böra tillstyrka, att förbundet för sin verksamhet under nästkommande budgetår erhåller ett förhöjt bidrag av statsmedel. Ökningen torde emellertid lämpligen kunna begränsas till 10,000 kronor. Då jag i likhet med järnvägsstyrelsen icke anser nämnda ökning böra bestridas av statens järnvägar, vill jag föreslå, att nu förevarande anslag höjes från 180,000 till 190,000 kronor. Det torde, i överensstämmelse med vad tidigare erinrats, i detta sammanhang böra framhållas, att en ökning av anslaget icke torde få tolkas i den riktningen, att statsmakterna därmed velat ansluta sig till den principen, att förbundets kostnader för statens järnvägars resebyråer, i vad kostnaderna överstiga 79,000 kronor, böra ersättas av statsverket i form av ett däremot svarande ökat statsbidrag. Med hänsyn bland annat härtill har jag ansett mig icke böra tillstyrka förbundets hemställan, att anslaget erhåller förslagsanslags natur.»

Utskottet.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 190,000 kronor.

45:o) **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, sid. 223—225), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp, som finnes uppfört för ändamålet å riksstaten för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till svenska brandkårernas riksförbund* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 2,000 kronor.

46:o) **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen.** På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, sid. 225 och 226) och under erinran, att för ändamålet anvisats samma anslagsbelopp för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till svenska brandskyddsföreningen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 500 kronor.

47:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, sid. 226—230) och under erinran, att för innevarande budgetår beviljats anslag för ifrågasvarande ändamål med samma belopp som det nu äskade, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 50,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

48:o) **Bidrag till elektrifiering av Gällivare socken.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, sid. 231—235) föreslagit riksdagen att till bidrag till elektrifiering av Gällivare socken för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 102,500 kronor.

I proposition nr 79 till 1929 års riksdag upptogs fråga om vidtagande av åtgärder för elektrifiering av vissa delar av Norrbottens län. Enligt en för riksdagen framlagd plan skulle företaget avse elektrifiering av två av varandra oberoende distributionsområden, det ena bestående av *Gällivare socken* och det andra omfattande Korpilombolo, Tärendö, Junosuando och Pajala socknar, gemensamt benämnda *nordöstra finnbygden*. För vartdera området skulle bildas en ekonomisk förening utan personlig ansvarighet, som skulle utföra distributionsanläggningarna inom området samt sedermera ombesörja distributionen och driften. Andelsteckningen skulle ske efter viss angiven plan. Varje andel skulle svara för dels ett belopp av 100 kronor, varav 25 kronor skulle inbetalas kontant och skuldförbindelse lämnas å återstoden, dels visst bidrag in natura. Statens medverkan till elektrifieringsföretagets genomförande skulle främst utgöras av anslag till utförande av huvudledning från Gällivare till en punkt omkring elva kilometer söder om Tärendö kyrkoby, vilket anslag ursprungligen beräknats till 340,000 kronor men sedermera ansetts kunna nedbringas till 315,000 kronor. Vidare räknades med ett statsanslag å 167,500 kronor — för Gällivare socken 75,000 kronor och för nordöstra finnbygden 92,500 kronor — till gäldande av enskildas och kommunernas kontanta insatser i distributionsföreningarna; antalet dylika andelar beräknades för Gällivareområdet till 3,000 och för finnbygdsområdet till 3,700.

Slutligen skulle till föreningarna utgå lån ur kraftledningslånefonden med sammanlagt 376,000 kronor.

Till utförande av den berörda huvudledningen från Gällivare beviljade 1929 och 1930 års riksdagar anslag om tillhoppa 315,000 kronor. Vidare anvisade 1931 års riksdag såsom bidrag till Övre finnbygdens belysningsförening u. p. a. för budgetåret 1931/1932 ett anslag av 92,500 kronor. Frågan om elektrifieringen av Gällivare socken, som visade sig icke vara mogen för avgörande, blev däremot tills vidare ställd på framtiden.

I skrivelse den 13 november 1935 har *länsstyrelsen i Norrbottens län* meddelat, att förhållandena inom Gällivare socken numera utvecklat sig därhän, att länsstyrelsen ansett sig kunna ånyo upptaga frågan om socknens elektrifiering. Det tidigare förslagets huvudgrunder hava därvid bibehållits, men det har ansetts lämpligt att i förslaget även upptaga Gällivare sockens södra del, som icke omfattats av det ursprungliga förslaget. Härigenom skulle statens bidrag komma att med 27,500 kronor överstiga det tidigare beräknade beloppet, i det att antalet erforderliga andelar i distributionsföreningen ansetts böra för kommunens och de enskildas vidkommande beräknas till 4,100.

Utskottet.

Utskottet finner de fördelar, som en utvidgning av den ursprungliga planen för elektrifiering av Gällivare socken synes medföra, väl uppväga den härav föranledda kostnadsökningen. Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till elektrifiering av Gällivare socken* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 102,500 kronor.

49:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, sid. 235) och under erinran, att förevarande anslag avser utgifterna för Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet ävensom till den internationella luftfartskommissionen, hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *bidrag till vissa internationella sammanslutningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

50:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 235 och 236) om anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket härigenom

anmäles.

51:o) **Extra utgifter.** I anslutning till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, sid. 236) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *extra utgifter* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

52:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, sid. 236) angående anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

Stockholm den 13 mars 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Borell*, *Wallis*, *Gustafsson* i Benestad, *Lindström* och *Bäcklund*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Andersson* i Prästbol, *Norling*, *Andersson* i Ovanmyra och *Olsson* i Staxäng.

Reservation

vid *punkt 3:o* (väg- och vattenbyggnadsstyrelsen) av herr *Olsson* i Staxäng, som ansett, att luftfartsinspektören och den för luftfartsärenden avsedde byråingenjören (B 21) ej bort uppföras på ordinarie stat.
